

IVAN KRÕLOV

NEED, KES MUIDU EI RÄÄGI

25 kop.

IVAN KRÕLOV

NEED, KES MUIDU EI RÄÄGI

KIRJASTUS EESTI RAAMAT

Koostanud ja kohandanud ANDRES JAAKSOO

Joonistanud VALLI HURT

K $\frac{70801-461}{M\ 901(16)-75}$ 208–75

KVARTETT

Üks Pärdik-Välenäpp
ja Eesel, Sikk
ning Mesikäpp
kord mõtlesid kvartetti mängida.
Kaks viiulit, bass, alt ja noodilehed —
nii villu istusid me pillimehed,
et kunstiga maailma võluda

«Hei,» hüüab Pärdik, «peatuge nüüd vähe!
Nii istudes me mäng ei lähe.
Sa, Mesikäpp, end vastu alti sea,
ma, esimene viiul, istun vastu teist,
vaat siis kvartett saab imehea,
et mets ja mägi rõkkab meist!»
Nad istusid siis nii, lõid lahti loo,
kuid katse paremat ei too.
«Pea, pea! Ma tean, mis on me veaks,»
nüüd karjub eesel. «Kui end kõrvu seaks,
siis alles ehtsad viisid kostma peaks!»
Ka Eeslit kuulati ja seati ritta end,
kuid ikkagi kvartett ei edenend.
Veel üht ja teist nii sooviti
ning läbi prooviti,
kuis tuleb istuda ja kuis ei või.
See kära Künnilinnu lähedale tõi.
Kõik temalt küsima, et kahtlus kaoks:
«Oh kui sul aega leiduks meie jaoks,
sa meile pisut annaksid ehk nõu.
Meil noodid olemas ja pillid ka,
kuid — kuidas istuda, käib üle jõu.»
«Et muusik olla, vaja osata
ja vaja kõrvu, õrnemaid kui antud teile,»
nii vastab Ööbik neile.
«Kuid teie, istuge kas nii või naa,
teist mängumehi ikkagi ei saa.»

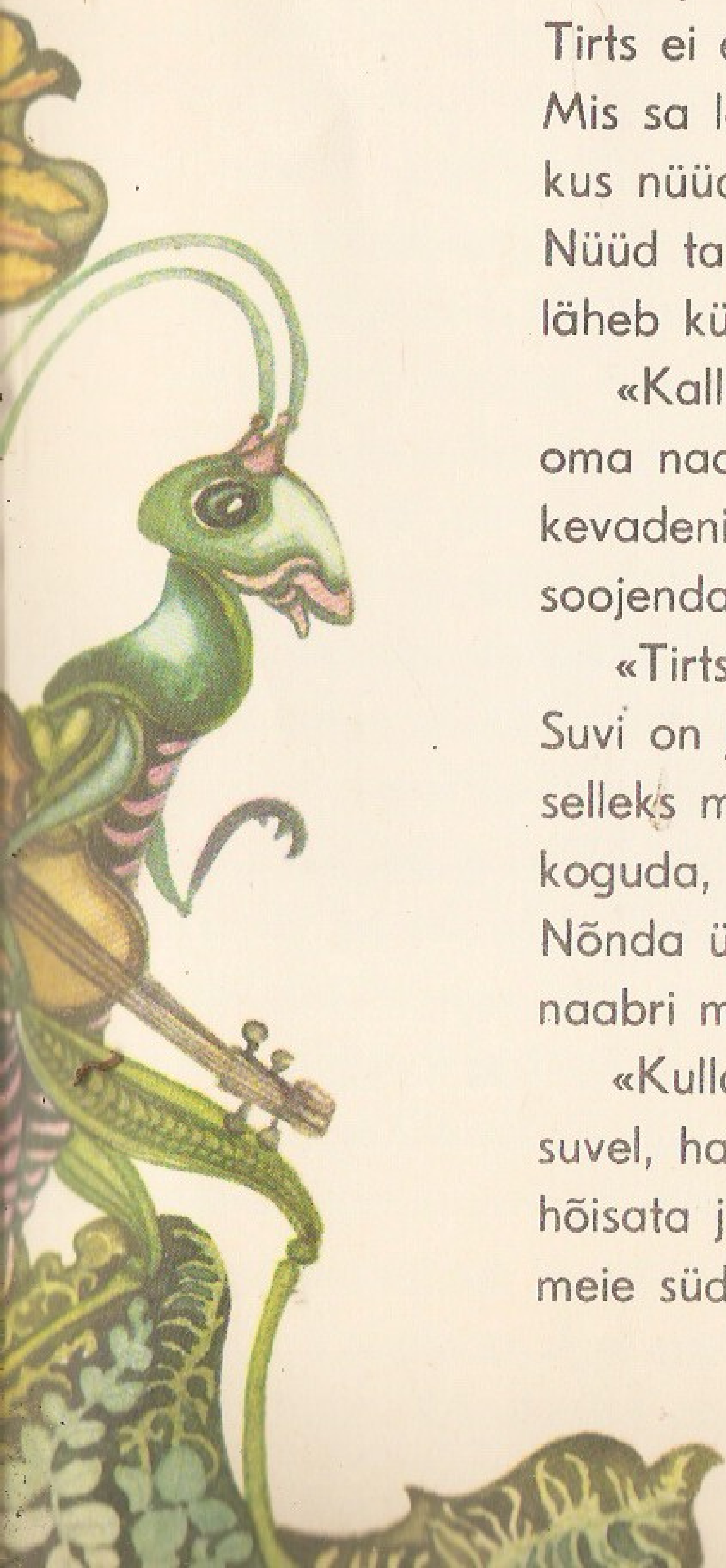

LAULURÄSTAS

Noor Rästake, täis vaprat lauluindu,
nii peenelt matkis ohaklindu,
just nagu olekski ta sellest soost,
ja need, kes kuulsid, kiitsid teda,
kui metsad rõkkasid ta lauluhoost.
Kuid laulik ise väheks pidas seda,
sest teda ahvatles veel suurem kuulsus:
ta tundis kadedust, kui õhtul kuuldus,
kuis ööbik hõiskas õitsvalt vainult
ning kõigil oli ülendatud meel.
Ta mõtles: «Oodake mul ainult:
ka minu keel,
kui harjub häälevärinaga,
lööb varsti lahti samad lood.»
Ja lõigi. Omal viisil aga:
kord käis see nõnda kärinaga,
kui krõbiseksid nokas kuivad rood,
kord mökutas ta lausa kitse moega,
siis nagu matkiks hädist kassipoega —
kõik nagu selleks vaid, et kuuljaid peletada.
Kuis seda Rästa lugu seletada?
On õigem lasta oma laulul kajada
kui võõraid viise sassi ajada!

…A …IPELGAS

lauldes möödus kaunis suvi,
polnud temal hoolt ja huvi
näha talve tulekut.
Aga varsti — hallad maas,
kolletanud põld ja aas —
polnud enam kodu tal
ükstakõik kus lehe all.
Külm ja nälg, et kas või sure —
Tirts ei enam laulu lase.
Mis sa laulad, kui sul mure,
kus nüüd leiduks toit ja ase!
Nüüd ta, tuju hall ja hale,
läheb külla Sipelgale.
«Kallis, palun mitte jätta
oma naabrit näljahätta,
kevadeni, palun sind,
soojenda ja toida mind.»
«Tirts, su jutt on imelik!
Suvi on ju küllalt pikk
selleks meil, et teha tööd,
koguda, mis talvel sööd.»
Nõnda üsna imestas
naabri muret Sipelgas.
«Kullakene, kus nüüd seda
suvel, halja rohu peal —
hõisata ja häälitseda
meie süda lustib seal…»

«Nii ka mina, —
laulda siristas mu suu,
lauldes ununes kõik muu.»
«Kui on laul su suve töö,
eks siis talvel tantsu löö.»

/ARES
A
REBANE

:ord lendas vares, juustupala suus,
ı kõrge kuuse latva kobis.
Jii aeg kui koht tal einet võtta sobis,
uid kuni mõte kord veel ringi käis,
ii neelamata maitsev nokatäis.
ı äkki Rebane siis jooksis sinna,
ist juustu lõhn tal oli tulnud ninna.
ui võlutult jäi kuuske tema pilk,
kust paistis juust,
ja ila nõrgus suust
tal tilga järel tilk.
länd keeru lööb, hääl magus nagu mesi,
ein hakkab sosistama tasakesi:
Oo ära keela, et ma vaatan sind,
mu tuvike, mu imelind!
ui ilus kaelake, mis sära silmas
n sinul, kaunim lind maailmas!
lis helk su sulgedel! Mis nägus ninakene!
ı küllap lauladki vist kaunilt sinakene...
as kuulda, kullake! Ei maksa häbeneda,
est julgelt teatada võin sulle seda,
: kui su ilule ka vastab hääletoon —

Pea Varesel sest kiidukõnest ringi käis, —
kuis oli lahke see ja ladus!
Kui tõesti kuningannaks saaks!
Ta avas suu — ja kostis käre kraaks!
Ning samas kukkus magus nokatäis.
Rein napsas juustu maast ja kadus.

ELEVANT JA MOPS

Kord linnas talutati Elevanti —
vist tsirkuse reklaamiks, nagu näis,
salk uudishimulikke tema kannul käis
ja vahtis imelooma igat kanti.
Ei tea kust äkki — väike Mopsi-nähvits
lõi Elevandi kannul vihast vurri,
ta näitas hambaid, ajas karvad turri,
just nagu haukuda ta klähviks
mõnd endataolist.
«Jäta oma jant,»
üks karvanäss siis andis talle nõu,
«saad aru isegi, et sulle üle jõu
on tülinorimiseks Elevant.
Sul, vaesekesel, juba hääl on kähe,
kuid talle, näe, ei üldse korda lähe,
et tema vastu
sa klähvid sedasi, —
ta muudkui astub
ühtviisi rahulikult edasi.»
«Äh, äh!» Mops aga vastab talle kähku:
«just nimelt see mu teebki vapraks,
kui ilma, et mul endal asi läheks hapraks,
võin saada kuulsaks löömameheks. Nähku
nüüd minu julgust koerad igast kuudist
ja üle linna kuulutagu uudist:
«Oi, Mopsi! Näe, kui kange koer on ta,

KONN
A
HÄRG

Konn nägi Härga aasa peal
ja mõtles kadedusest seal:
«Kas mina vist ei saa
niisama suureks ka
kui Härg!»
Ta kohe silmad punni a'as,
end puhus täis ja pungitas,
et pea märg!
Siis teise konnaga ta hakkab rääkima:
«Noh, kallis Krooksuja,
kui kaugel on mu järg,
kas olen suur kui Härg?»
«Veel kaugel, ähkija!»
Konn jälle puhuma.
«Noh, nüüd? Noh, kuidas on?»
«Mis ikka — Konn mis Konn!»
Ei siiski jäta jonni ta,
vaid hakkab veelgi ähkima.
Ta kõigest hingest püüab
ja hüüab:
«No nüüd, no vaata ometi,
kas paisusin ma pisutki!»
«Ei mitte sugu.»
«Kas pole lugu!»

Et Konnal oli kade meel,
siis ähkis, puhkis kaua veel,

LEHED JA JUURED

Kord kaunil suvekuul
õrn-leebelt tõusis läänetuul
a vaikse sahinaga hõljus orus.
Kõik lehed puudel, veidi vaikselt norus
nis seisnud, tuulehoos nüüd jälle liugu lasid
a ennast ülistades talle sosistasid:
        «Eks ole meie, väiksed haljad Lehed,
        siin selle armsa oru ainus õige ehe?
        Meil õigus kiita end — sest tõsi see.
            Me haljenduse varjus,
        kui päev on palav, istet võtab karjus
        ja puhkab rändaja, kes tuleb pikalt teelt.
            Ning rõõmsaid noori
        käib eha hämaruses ööbikute koori
        siin kuulamas ja lahutamas meelt.
        Ja armsad tuulehood, eks teie ka
        peaaegu alati ju viibi meiega.»
Kas meiegi ei kuuleks nüüd mõnd tänusõna?»
ääl kostis lehestiku varju alt.
Kes olete ja miks meid tülitate?»
        lõi kurjalt kahisema lehekate.

«Kas tõesti te ei tunne meid?»
siis kuuldi vastust sügavalt.
        «Me need,
kes murravad siin mullapõues teed,
        et toita teid.
Puu Juured oleme. Ja teie meie vaevast
        seal ülal haljendate
ning rõõmu tuulest tunnete ja taevast.
On siiski teatav vahe lahutamas meid:
Leht puhkeb uuesti, kui tuleb kevad,
kuid kui kord Juured kõdunevad,
        ei ole enam puud, ei teid.»

TULI JA METSATUKK

Kord talvel tuli vilkus metsa all,
teekäijatest vist jäetud maha;
hetk-hetkelt jõud nüüd rauges tal —
kui puid ei lisata, ei leegid tõusta taha,
ning aimates, et varsti saabub hukk,
ta ütles veel: «Oo, kuule, Metsatukk,
miks saatus nõnda äraütlemata
karm antud sinule on kanda —
ei ükski leht su raagus latvu kata,
et natukegi sooja anda,
kui võrades vaid jää- ja härmasära,
nii võtab külm su vaese ära!»
«Nüüd on ju talv ja lumi maas;
kui tuleb kevad, puhken taas.»
Nii vastas Salu vaikne ohe.
Ja lõkkele lõi Tule mõttelend:
«Pea sõprust minuga, ja otsekohe
ma aitan sind. Ma olen päikse vend,
ja hoolimata talveajast
võin ausalt tema aset täita.
Kui sa ei usu, küsi kasvumajast:
ka siis, kui väljas tuisud tuhisevad,
ja varsti haljendades õitseb kevad
ning viljad valmivad — vaid tänu mulle.
Ei kõnele ma seda sulle,
et kiita ennast,
kuid tõesti — päiksest, oma vennast,
ma pole kehvem karvaväärtki.
Võib päike oma kiiri ulatada
ka talvel siia puude alla,
ent näed — ei suuda sulatada
ta hangeäärtki.
Kuid vaata mind: mu all on vesi valla,
maa ümberringi juba paljas...
kui mulle oksi annaksid ja ulualust,
siis võiksid uhkem olla igast salust —
ka talvel õisi täis ja haljas!»
Mets leppis katseks selle nõuga.
Ja kohe Tuli tõusis uue jõuga
ning hoolimata mingist tõkkest
sai oma võimusesse kogu Salu...
Kui möödus talv ja suvi tuli taas,
ei nähtud enam Metsatuka ilu,
ei leitud temalt varju ega vilu,

HUNT
JA
KURG

Eks Hundi aplust küllalt teata.
Kui ees tal parajasti söök,
ei kont siis teda peata.
Kord aga Hunti tabas raske löök:
    jäi kurku luu, hing kinni mattus,
    ei oska oiata, ei hingata,
    et kas või koivad siruta.
Seal õnneks Kurg ta lähedale sattus.
Hunt kohe märku andma, kutsuma,
    kesk surmaohtu paluma.
Kurg noka Hundi kurku ajab,
saab vaevalt kätte, mida vajab,
seepeale vaevatasu küsib ta.
«Vist mõtled,» hüüab Kriimsilm, «nalja heita.
Nii tänamatut looma teist ei leita.
Või tasu veel? Kas polnud küllalt hea,
et kurgus terveks jäi su nokk ja rumal pea?
Tee ruttu, et siit minema sa läeks,

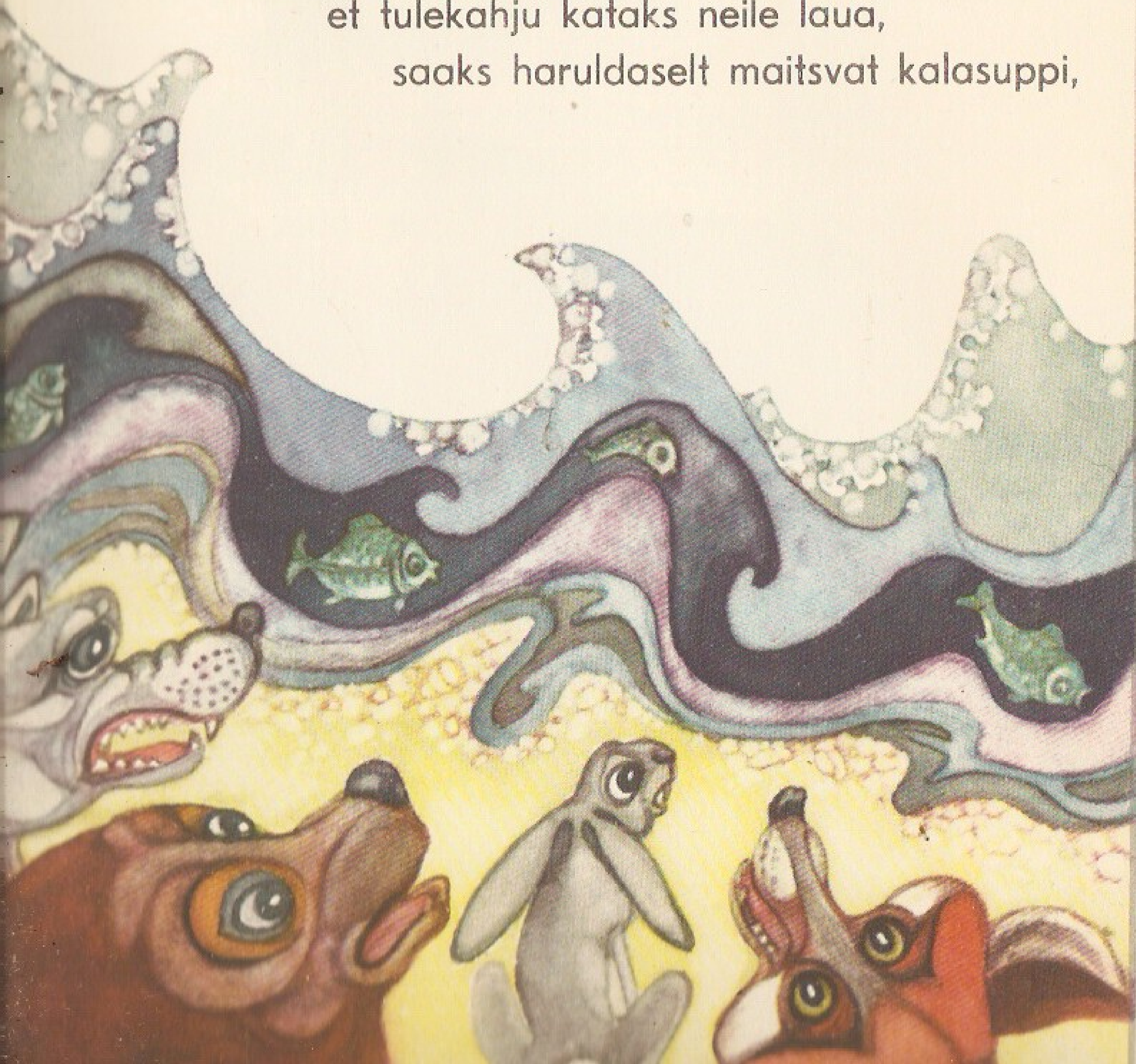

HAUG JA KASS

Kord mõtles hambuline Haug,
et Kassi käsitöö teeks talle au.
Ei tea, kas kuri temas kadeduse süütas
või toidu ühekülgsus teda tüütas,
kuid Kassi otsustas ta paluda, et see
ta võtaks mõnda tuttavasse aita
kord kaasa hiirejahile.
«Kas aga tunned tööd, et poleks põhjust laita?»
Kass küsis kalalt. «Vennike,
eks targad seda jaata:
töö kiidab tegijat, — sest vaata,
et ennast häppi sa ei laseks saata!»
«Noh, kus mul alles asi: püüda hiiri vaid,
kui püütud kiiskugi ja ahvenaid!»
«Siis läki.» Läksid. Kassil polnud kiiret,
ta luuras, mängis hiirtega,
sõi kõhu täis, läks naabrit vaatama.
Kuid Havi lamas, suutes vaevu hingata,
ta saba olid söönud hiired.
Kass nägi Havi saamatust ja siis
poolsurnuna ta jälle vette viis.
See talle õpetuseks olgu,
et kala tundku vetepiiri
ja ärgu tulgu

kord siutsus tähtsalt üle ranna:
«Ma olen mere peale vihane
ja otsustasin põlema ta panna!»
Kui kulutuli levis tema jutt.
Neptuni riigis algas ärev rutt —
sealt linnud tõusid hirmuvärinaga;
metsloomad jooksid rannale, et vahtida
kuis põleb ookean, kas suure kärinaga
    lööb tule lahti ta.
Ning sama jutu põhjal tulid randa
ka maiasmokad: uurakil ja uppi,
käes lusikad, nad ootasid seal kaua,
et tulekahju kataks neile laua,
    saaks haruldaselt maitsvat kalasuppi,

    nii nagu seda elu sees
    ei pakuks kõige rikkam mees.
Nii randa kokku rüsiti,
et leida koht, kus kõrgem, parem,
et näha imet teistest varem,
ja vaikselt paigal püsiti.
    Vaid harva keegi
poolendamisi nohises:
«Näe, juba keeb... nüüd varsti tõstab leegi.»
Kuid meri endistviisi kohises.
Kas ikka keeb?... Näib, et ei keegi...
Ning nõndaks lõppes lugu see,
et tuld ei tõusnud üle vee,
ja Tihasele tema laul
ei toonud kuulsust ega au.

KOER JA HOBUNE

Kord läksid riidu Hobune ja Koer, kes seni
üksmeelselt olid teenind sama peremeest.
«Oo, armuline proua!» pilkas Hobust peni,
«on lausa mõistmatu, et mille eest
sind üldse peetakse. Või väga tähtsaks pead,
et põldu künnad sa ja koormaid vead?
    See on ju kõik, mis teha sinuga!
    Kas see on võrreldavgi minuga?
Ei! Kunagi ei saa ma puhkust maitsta,
näe — päeval kari hoida, öösel maja kaitsta...»
    «Jah,» ütles Hobune, «ei huupi toida
        sind peremees,
kuid kui ma hoolas poleks adra ees —

REBANE JA VIINAMARJAD

Nälg vana Reinuvaderi kord aeda tõi,
    kus küpseid Viinamarju rippus
kui kauneid kalliskive; vesi suhu kippus
ja pilk neid nähes lõkendama lõi,
kuid kuis ka proovid, ära huupi jahi! —
kõik kobarad nii kõrgel, Rein ju heitmas meelt,
    et ainult vahi
    ja limpsa keelt!
Nii Reinuvader terveks tunniks
jäi nukralt norutama aiateel;
siis läks ja lausus: «Toored veel
need kobarad, kui sööma neid end sunniks.

SISUKORD

VÄIKELASTELE JA NOOREMALE KOOLIEALE.
Крылов Иван Андреевич. ТЕ, КОТОРЫЕ ОБЫЧНО НЕ ГОВОРЯТ. На эстонском языке. Иллюстрации: Валли Хурт. Таллин, изд-во «Ээсти раамат». Toimetaja L.-M. Rosin. Kunstiline toimetaja H. Tikand. Tehniline toimetaja A. Merirand. Korrektorid L. Golberg ja T. Õiglane.